

Törvényszék

TÖRVÉNYSZÉK

A Törvényszék

A dr. Bieber Ivóna ügyvéd meghatalmazott által képviselt

felperes által a

kamarai jogtanácsos, meghatalmazott által képviselt

Rendőr-főkapitányság

rendőrségi tanácsos) alperes ellen

személyiségi jog megsértésének megállapítása és egyéb iránt indított perében meghozta a következő

Í T É L E T E T

A bíróság megállapítja, hogy az alperes azzal a magatartásával, hogy 2014. április 20. napján jogalap nélkül átvizsgálta a felperes ruházatát és előállította, majd jogszerűtlenül alkalmazott vele szemben bilincset, vette és tartotta 68 órán át szabálysértési őrizetben, megsértette a felperes emberi méltóságát és személyi szabadságát.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül magánlevélben kérjen bocsánatot a felperestől, mert jogsértő módon átvizsgálta a ruházatát és előállította, majd jogszerűtlenül alkalmazott vele szemben bilincset és vette szabálysértési őrizetbe, ezáltal pedig 2021. április 20. napján megsértette az emberi méltóságát és személyi szabadságát.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.500.000,- (egymillió-ötszáz ezer) forintot, valamint 75.000,- (hetvenötezer) forint perköltséget.

A le nem rótt 90.000,- (kilencvenezer) forint illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül fellebbezésnek van helye, melyet a **Törvényszék** ítéletablának címezve a **Törvényszék** Törvényszéken lehet benyújtani.

A másodfokú eljárásban a jogi képviselő kötelező, ezért a fellebbezést benyújtó félnek jogi képviselőt szükséges meghatalmaznia. Ha a fellebbezést benyújtó fél jogi képviselővel nem rendelkezik, a fellebbezést a bíróság hiánypótlási felhívás kiadása nélkül visszautasítja. A fellebbezést benyújtó fél pártfogó ügyvédi képviselő biztosítása iránti esetleges kérelmét a jogi segítségnyújtó szolgálatnál terjesztheti elő.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, a bíróság azt indokoltnak tartja, vagy tárgyaláson fogatosítható bizonyítást kell lefolytatni. A fellebbező félnek a tárgyalás tartására irányuló kérelmét a

fellebbezésében kell előterjeszteni. A fellebbező fél ellenfele a fellebbezés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül tárgyalás tartását kérheti.

A felek kérelme alapján sem kell tárgyalást tartani, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a 379. és 380. §-ban meghatározott okból kell hatályon kívül helyezni, a fellebbezés csak a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, a fellebbezés csak a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével, illetve az előzetes végrehajthatósággal kapcsolatos, vagy a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes mozgásában korlátozott fogyatékkal élő személy, bal lábszára térdtől lefelé amputált, protézissel közlekedik, a részére kiadandó parkolási igazolvánnyal rendelkezik, valamint fogyatékosági támogatásban részesül.
- [2] A személygépjárművel közlekedő felperest a [REDACTED] Rendőr-főkapitányság [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] beosztottjai 2021. április 20. napján 14:34 perckor buszsávban történt jogosulatlan haladás miatt [REDACTED] szám előtt megállították és igazoltatták. A felperes járművezetéstől eltiltás hatálya alatt vezette a járművet. A felperes helyszínen elvégzett alkohol tesztje negatív eredményt mutatott, ruházatát átvizsgálták, mely során közbiztonságra veszélyes eszköz nem került elő. A felperes mindkét szabálysértés elkövetését a helyszínen elismerte és az intézkedés során együttműködő magatartást tanúsított. Az intézkedő rendőrök a fentieket a szolgálatparancsnok felé jelentették, aki felvette a kapcsolatot a [REDACTED] [REDACTED] Rendőrkapitánysággal, ahová a felperes előállítását kérték.
- [3] A rendőri intézkedéskor a felperes a bal lábszársonkjának kidörzsöléses sérülése miatt protézisének igazítására igyekezett előzetesen egyeztetett időpontra
- [4] A felperest az intézkedő rendőrök alperes [REDACTED] [REDACTED] Rendőrkapitányságára előállították, ahol meghallgatását követően [REDACTED] Szabs. számú határozattal elrendelték szabálysértési őrizetét bíróság elé állítás céljából. A felperes szabálysértési őrizetét a [REDACTED] [REDACTED] kerületi [REDACTED] utcai rendőrségi fogdájában hajtották végre, ahova 2021. április 20-án 18 óra körül szállították át és a befogadáskori orvosi vizsgálatig az átkísérés során végig bilincsből volt és vezetősíjjal kísérték az átkíséresi utasítás szerint. Ugyanilyen módon történt a bíróság elé állítása is.
- [5] Az alperes által kiállított szabadulási igazolás szerint a szabálysértési őrizet az előállítás időpontjától, 2021. április 20. napján 14 óra 34 perctől 2021. április 23. napján 10 óra 36 percig, azaz 68 órán át tartott.
A [REDACTED] Bíróság a felperest bíróság elé állítás keretében 2021. április 23-án nyilvános tárgyaláson 100 000,- forint pénzbírsággal sújtotta.
- [6] A felperes a 2021. április 20. napjának 16:40 perckor kezdődő rendőrségi meghallgatáskor elmondta, miszerint rokkant állapotú, bal lábszárát amputálták protézissel közlekedik, valamint, hogy protézist kell cserélnie, ennek járt utána, ezért ült autójába, nem gondolta azonban, hogy a B kategóriától történő eltiltása olyan súlyos szabálysértés, mintha minden

kategóriától eltiltották volna, így a protézissel kapcsolatos ügyintézés miatt döntött úgy, hogy beül az autóba és vezet, de nagyon sajnálja és többször ilyen nem fordul elő.

- [7] A [redacted] Rendőr-főkapitányság [redacted] Osztályán [redacted] fogdaorvos megállapította, hogy a felperes rendőrségi fogdán elhelyezhető.
- [8] A felperes a rendőri intézkedéssel szemben 2021. május 18-án panasszal élt, amelyben előadta, hogy jogszerűtlen volt a vele szemben alkalmazott előállítás, ruházatátvizsgálás és szabálysértési őrizet is. A panaszt [redacted] Rendőrfőkapitánya [redacted] számon hozott határozatával elutasította, az [redacted] mint másodfokú hatóság pedig [redacted] számon hozott határozatában az elsőfokú hatóság döntését helyben hagyta. A felperes 2021. október 20-án egyezségi kísérlet keretében megkereste alperest bocsánatkérés és sérelemdíj megfizetése iránt, melyet az 2021. november 21-én elutasított.
- [9] **A felperes keresetében** kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes jogsértően járt el, amikor 2021. április 20. napján jogalap nélkül átvizsgálta ruházatát és előállította, majd jogszerűtlenül alkalmazott vele szemben bilincset és vette és tartotta 68 órán át szabálysértési őrizetben, megsértve ezzel emberi méltóságát és személyi szabadságát.
- [10] Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy magánlevélben kérjen bocsánatot tőle, azért, mert amikor jogsértő módon átvizsgálta ruházatát és előállította, majd jogszerűtlenül alkalmazott vele szemben bilincset és vette szabálysértési őrizetbe, megsértette emberi méltóságát és személyi szabadságát 2021. április 20. napján.
- [11] Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1.500.000.- forint sérelemdíj megfizetésére.
- [12] Jogalapként hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §-ára, a Ptk. 2:43. § *b*) pontjára, a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a*) és *c*) pontjára, valamint a Ptk. 2:52. § (1) és (3) bekezdésére. Kiemelte, hogy az alperes és alárendelt szervének beosztottjai a tényállásban írt magatartásokkal törvénytörő módon korlátozták emberi méltóságát és ebből eredően személyi szabadságát. Felhívta az Alaptörvény II. cikkét, a III. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (1) bekezdését, valamint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 15. § (2) bekezdését, az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pontját, az Rtv. 48. § (1) bekezdését, továbbá a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabstv.) 10. § *a*) pontja és a Szabstv. 73. § (1) bekezdését.
- [13] Hangsúlyozta a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 4. § *a*) pontját, amely értelmében fogyatékos személynek minősül, valamint felhívta a Fot. 23. § (1) bekezdés *e*) pontját is fogyatékos jogállásának az alátámasztása érdekében.
- [14] Előadta, miszerint fogyatékoságáról az intézkedő járőr tudomással bírt, járása alapján ez szemmel látható volt, ruházat átvizsgálása során a protézis ténye is nyilvánvalóvá vált, ezt külön is jelezte a rendőrnek, illetve a szélvédőn szerepelt a mozgáskorlátozott személyek parkolási igazolványa. Kiemelte, rendőri intézkedésre és a szabálysértési őrizet végrehajtására a protézisének ún. behordási időszakában került sor, a protézis pedig olyan érzékeny szerkezet, amely beállítását terhelés szempontjából igen precízen kell elvégezni, majd

kontrollvizsgálatokkal rendszeresen ellenőrizni. Elmondta, ha a protézis a behordási időszakban nincs megfelelően beállítva, használójának teste besavasodik, az érintett testrész pedig begyullad, bedagad. Kifejtette, hogy erre tekintettel, azaz a protézis behordási időszakára tekintettel ült gépjárműbe az eltiltás ellenére.

- [15] Rámutatott: tekintettel arra, hogy csak egyik lábát tudta terhelni az amputált láb kidörzsöléses sérülése miatt, a bilincselés és a vezetősíj különösen megnehezítette számára a járást, amelyet az intézmény sajátosságai tovább súlyosbítottak: a bejárathoz körülbelül 15 lépcső vezetett fel, majd az udvarra további 15 lépcső vezetett le szűk folyosókon. Kérte értékelni, hogy a befogadáshoz szükséges orvosi vizsgálat az 1. emeleten lévő orvosi szobán történt, amelyet szintén lépcső használatával közelítettek meg, az orvosi vizsgálat során le kellett vetköznie, ehhez senkitől nem kapott segítséget, még egy szabad szék sem volt elérhető távolságban, amire legalább a kezével tudott volna támaszkodni.
- [16] Sérelmezte, hogy a befogadás után lekerült a zárkára, és az őrizet során további nehézséggel, megalázó bánásmóddal kellett szembenéznie: egyedül volt elhelyezve, így senki sem tudott segíteni neki a mozgásban, öltözésben, tisztálkodásban, azaz gyakorlatilag 3 napon keresztül nem tudott fürödni, mert ehhez semmiféle segítséget nem kapott, éjszaka sántikálva tudott csak kimenni a mosdóba, továbbá a napi 1 óra szabadlevegőn tartózkodásra is bilincsből kísérték. Előadta, hogy a sérülése kezelése érdekében és az amputált lábát érő terhelés csökkentése érdekében szükséges mankót, krémet és fáslit kérése ellenére sem biztosítottak számára, így a szabálysértési őrizetben töltött 68 órában a kidörzsölt sérülés miatt járás közben végig fájdalmai voltak.
- [17] Álláspontja szerint – különösen fogyatékosága miatt – szabálysértési őrizetét tilos volt elrendelni, amely tilalom abszolút, a törvény semmiféle mérlegelésre nem ad lehetőséget ebben a körben, így őrizetének teljes időtartama jogellenes fogvatartásnak, a személyes szabadság jogellenes korlátozásának minősül. E körben hivatkozott a Kúria Pfv. 20.168/2017/7. számú ítéletére.
- [18] Az előállítás és a ruházatátvizsgálás tekintetében kiemelte, hogy a 13/2001. (V. 14.) AB határozat rögzítette, miszerint a „fogvatartás lényegéből következően kizárt a személyi szabadság, a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztásának joga”, mert „személyi szabadság az egyén olyan autonómiáját jelenti, amely feltételezi a teljes akaratú és cselekvési szabadságot a jog keretei között.” Nem tartotta kétségesnek, hogy az előállítás és a ruházatátvizsgálása is korlátozza a személyi szabadságot, így jogellenes elrendelésük személyiségi jogi jogsértésnek minősül. Azaz – véleménye szerint – minden rendőri intézkedés – még a legcsekélyebb jogkorlátozással járó igazoltatás is – célhoz kötött, így, ha az intézkedés nem a jogszabályban megengedett célra irányul, az önkényes.
- [19] A bilincs használat körében rámutatott, hogy az Rtv. 48. §-ára figyelemmel jelen esetben a bilincs alkalmazására semmi szükség nem volt, az alperesi jogsértést ráadásul súlyosbítja, hogy nem csak bilincset alkalmaztak vele szemben, hanem vezetősíjat is. Hangsúlyozta az általa tanúsított magatartáson és személyi körülményein túl azt is, hogy a szabálysértés elkövetése miatt vették őrizetbe, amely magatartás per definitionem kevésbé veszélyes a társadalomra, mint egy bűncselekmény. Kérte értékelni a Kúria Kfv.III.38.129/2016/4. számú ítéletét, amely kifejezetten kimondta, hogy a pusztán preventív jelleggel, kézzelfogható kényszerítő körülmény, ténylegesen meglévő biztonsági kockázat nélkül foganatosított bilincselés jogsértő.

- [20] Álláspontja szerint a tényállás alapján a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a)* és *c)* pontjában írt felróhatóságtól függetlenül objektív szankciók alkalmazása szükséges az őt ért jogsérelem előállításához, valamint a sérelemdíj körében elmondta, hogy a barátnőjével is megromlott a viszonyt a tényállásban leírt eseménysor indította el, ugyanis a barátnője orvosi családból származott és nem illett bele ebbe a körbe az, hogy ő közel három napot börtönben töltött. Kérte figyelembe venni a sérelemdíj körében azt, hogy gyerekeket tanított judozni egy elit iskolában, az alperesi magatartás miatt azonban munkahelyet és judoiskolát kellett váltania.
- [21] Hangsúlyozta: az, hogy megbilincsték és vezetősíjjon vittek megalázottság érzetét váltott ki belőle, azzal, hogy az is egyfajta megalázottság érzetet eredményezett, hogy nem tudta magát úgy ellátni, - pontosan a protézis nem megfelelősége és a megfelelő segédeszköz hiánya miatt -, mint ahogy szokta. Kiemelte, hogy ez ugyanakkor nem csak megalázottság érzetet, hanem egyfajta biztonsághiányt is jelentett, elvesztette azt a biztonság érzetét, amit számára ezek a segédeszközök garantálhatták volna.
Kiemelte, hogy semmilyen érdemi segítséget nem kapott sem mosakodásban, öltözködésben, tisztálkodásban, a fürdőhelyiség sem volt akadálymentesített - kérése ellenére - járássegítő eszközt sem kapott a rendőrségtől, pusztán egy fogkefét biztosítottak számára.
- [22] **Az alperes ellenkérelmében** kérte a kereset elutasítását. Azt nem vitatta, hogy a felperes fogyatékosági támogatást kapott, azonban kiemelte: a helyszínen az intézkedő rendőrök megállapították, hogy felperes végtaghiányos személy, akit azonban állapota a napi életvitelének intézésében, a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételben nem korlátozza vagy gátolja, hiszen protézissel önálló járásra, gépjárművezetésre önállóan képes személy. Mindezek alapján sem az intézkedő rendőrök, sem a további alperesi eljárás során a szabálysértési hatóság nem kezelte felperest fogyatékos személyként.
- [23] Álláspontja szerint akkor tekinthető valaki fogyatékos személynek, amennyiben ez az állapota őt a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételben korlátozza vagy akadályozza. A felperes esetében ez a többletfeltétel a perbeli esetben nem állt fenn.
- [24] Hangsúlyozta, hogy a felperes fogyatékoságának figyelembevétele és az arányosság vizsgálata az őrizetbe vétel elrendelésének mérlegelésekor merült fel, mely mérlegelést a szabálysértési hatóság elvégzett.
- [25] Elmondta, tekintettel az elkövetett szabálysértés tárgyi súlyára és arra, hogy a gyorsított bírósági eljárás feltételei fennálltak, a felperes ruházatát a helyszínen átvizsgálták.
- [26] Meglátása szerint az Rtv. 29. § (1) bekezdés, az Rtv. 31. § (1) bekezdése, valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f)* pontja alapján az előállítás és ruházat átvizsgálás is arányos és törvényes intézkedések voltak, amelyek éppen olyan mértékben sértették a felperes jogait, amilyen mértékben az adott intézkedés és az azt követő eljárás eredményes befejezéséhez szükséges volt.
- [27] A bilincs és vezetősíj használatával kapcsolatban elmondta, hogy mindezek használatára a felperes átkísérése miatt volt szükség, továbbá a felperes átkísérése során a rá vonatkozó jogszabályok és belső normák, szabályozók maradéktalan betartásával járt el, így eljárása nem lehet jogszerűtlen, hiszen mind az előállítás, ruházatátvizsgálás, őrizetbe vétel és átkísérés a jogszabályoknak megfelelő, szükségszerű korlátozások keretein belül történt.

- [28] Véleménye szerint a felperes keresetében nem jelölt meg olyan körülményt, amely az ő emberi méltóságának megsértését alátámasztaná, azaz a kifogásolt cselekménynek el kell érnie egy bizonyos intenzitást ahhoz, hogy sértse a megalázó bánásmód tilalmát. Érvelése szerint ebből a szempontból nem az áldozat szubjektív megítélése, hanem a magatartás objektíve megalázó jellege irányadó. Hangsúlyozta továbbá, hogy a felperessel kapcsolatos alperesi eljárás során kirívóan súlyos jogszabályértelmezési, jogalkalmazási tévedést, hibát nem ejtettek, így a személyi szabadsága sem sérült jogellenesen.
- [29] Kifejtette: ha a bíróság álláspontja szerint, történt személyiségi jogi jogsértés, úgy hivatkozik a BDT.2018. 3821. szám alatti döntésre, miszerint önmagában a személyiségi jogsértés ténye nem vonja maga után a sérelemdíj iránti igény megalapozottságát. A sérelmet szenvedett fél az őt ért nem vagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat, azaz a nem vagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj feltétele. Felhívta továbbá a BDT.2017. 3657 számú eseti döntést is, amely értelmében a sérelemdíj funkciója a személyiségi jogok megsértésével okozott nem vagyoni sérelmek kompenzálása. A bíróságnak az eset összes körülményének mérlegelésével kell megállapítani az adott személyt ért hátrányokat, és annak alapján eldöntenie, hogy a sérelmet szenvedett fél jogosult-e sérelemdíjra. Azaz – érvelése szerint – nem alkalmazható a sérelemdíj olyan körülmények között, ahol a magánjogi szankció kompenzációs funkcióját elveszti, ha a jogsértés okozta sérelem orvoslására az objektív szankciók alkalmazása elegendő, és így nem marad további, sérelemdíjjal kompenzálendő sérelem.
- [30] Arra az esetre, ha a bíróság megalapozottnak tartja a jogsértés tényét és a felperes sérelemdíj iránti igényét, úgy azt eltúlzottnak véli és azt legfeljebb a vonatkozó bírói gyakorlat alapján 750.000,- forintig nem vitatta.
- [31] **A keresetek alaposak.**
- [32] Tekintettel arra, hogy a felperes három kereseti kérelmet terjesztett elő és két személyiségi jog megsértését állította, a felperes három keresetből és két jogállításból álló valódi tárgyi keresethalmazatot érvényesített [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 173. § (1) bekezdés], azaz a bíróságnak valamennyi keresetről együttesen és egyidejűleg kellett döntenie. A bíróság a logikai összefüggésre figyelemmel elsőként a jogsértés tényének a megállapítására irányuló kereseti kérelemről határozott.
- [33] A bíróság nyomatékkaal kiemeli, miszerint a becsatolt iratok és a felek előadása alapján egyértelműen – külön bizonyítás nélkül – tényként megállapítható, hogy a felperes fogyatékos személynek minősül. Ezt alátámasztja egyrészt az, hogy az alperes maga vitatta, hogy a felperes végtaghiányos [ellenkérelem 5. oldal közepe], másrészt a felperes által csatolt, mozgáskorlátozottaknak szóló parkolási engedély, továbbá az, hogy a felperes – alperes által sem vitatottan – [7. sorszám alatti jegyzőkönyv 1. oldal] fogyatékosági támogatásban.
- [34] A bíróság kiemelten értékelte a Fot. 23. § (1) bekezdés e) pontját, amely értelmében fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött *súlyosan fogyatékos*, az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár jogosult, akinek helyváltoztatása a jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy a jogszabály szerinti mozgáskorlátozottsága miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható (mozgásában fogyatékos).

- [35] Ebből okszerűen következik, hogy súlyosan fogyatékos személynek minősül minden személy, akinek a mozgásához, helyváltoztatásához állandóan és szükségszerűen eszköz használata indokolt. Azon alperes által sem vitatott tényből következően, miszerint az alperes bal lábszárát térdtől lefele amputálták, kétséget kizáróan megállapítható, hogy mozgásához, helyváltoztatásához minden esetben – azaz állandó jelleggel – valamilyen eszköz szükséges, ezen nem változtat az a körülmény sem, hogy a felperes protézist használ és gépjárművet is tud vezetni. Ezen életmódhoz ugyanis szükségszerűen valamely a mozgást, a járást segítő, azt könnyítő eszköz állandó jelleggel nélkülözhetetlen, azaz protézis, vagy más eszköz (például: mankó) hiányában a felperes nem lenne képes önállóan a mindennapi életben részt venni. Azaz a Fot. 23. § (1) bekezdés e) pontja alapján a felperes mindenképpen fogyatékos személynek minősül.
- [36] Tekintettel arra, hogy a felperes fogyatékos személynek minősül, figyelembe kell venni a Szabstv. 10. § a) pontját, amely rögzíti, nincs helye szabálysértési őrizetnek és szabálysértési elzárásnak, ha az eljárás alá vont személy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy, illetve napi rendszeres, életfenntartó vagy fekvőbeteg-ellátásban részesül. Mindebből okszerűen következik, hogy bár a felperes szabálysértést követett el - ezt maga a felperes sem vitatta, sőt kifejezetten elismerte a helyszínen - a rendőrség nem alkalmazhatott volna vele szemben szabálysértési őrizetet, figyelemmel a Szabstv. 10. § a) pontjára. A bíróság rámutat: e körben még nem foghat helyt azon alperesi érvelés, hogy az intézkedő járőrt a Rendőrkapitányság szolgálat parancsnoka utasította és kérte arra, hogy a felperest állítsa elő és vegye szabálysértési őrizetbe, ugyanis a Szabstv. 10. § a) pontja e körben egyértelmű és eltérést nem engedő rendelkezést tartalmaz, nincs mérlegelési jogköre sem a rendőrkapitánynak, sem pedig az intézkedő rendőrnek, azaz fogyatékos személy szabálysértési őrizetét nem lehet elrendelni. Ezért tényként rögzítendő, hogy az alperes a felperes személyi szabadságát jogellenesen, a Szabstv. 10. § a) pontjába ütközően megsértette [Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdés, Ptk. 2:43. § b) pont], így személyes szabadság megsértésére alapított, megállapítási petitum [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pont] alapos.
- [37] A bíróság ezt követően az emberi méltóság megsértését is [Alaptörvény II. cikk, Ptk. 2:42. § (2) bekezdés] vizsgálta.
- [38] *Az emberi méltóságot az olyan magatartások sértik, amelyek megkérdőjelezik a jogosult emberi mivoltát, ezzel elmulasztják, megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, amelyet az embert az emberi minősége alapján megilleti. Az emberi méltóság minden embert megillet, sajátos rang, amelynek alapján mindenki követelheti e rangnak kijáró tiszteletet, azaz mindenki köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely más ember gátolhat abban, hogy az emberhez méltó magatartást és életvitelt alakítson ki. Az emberi méltóság elismerésével a jog a másik emberi életi minimális, s őt emberi mivoltánál fogva megillető tiszteletet, elismerést követeli meg.*
- [39] A bíróság a felperes által megjelölt, emberi méltóságot sértő magatartás kapcsán az előállítás körében kiemeli az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontját, amely alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől

tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani. Ezen törvényi rendelkezés lényege, hogy az minden esetben az intézkedő mérlegelésétől függ az előállítás, az soha nem kötelező. Tekintettel arra, hogy a felperes a szabálysértés elkövetését elismerte, az alperes által sem vitatottan együttműködő magatartást tanúsított, az intézkedő rendőrök által is észlelhetően fogyatékosnak minősült, így az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság elvével ellentétben állt az alperes által alkalmazott előállítás. Azáltal pedig, hogy az arányosság elvébe ütközött, a rendőri intézkedés jogszerűtlen volt és sértette a felperes emberi méltóságát. A bíróság e körben azt is mérlegelte, hogy a felperes szabálysértést követett el, amelynek társadalomra veszélyessége jelentős mértékben kisebb, mint bűncselekmény elkövetése esetén. Éppen ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdése – ellentétben az Rtv. 33. § (1) bekezdésével – mérlegelési lehetőséget biztosít az előállítás körében a rendőrség számára.

- [40] A ruházat átvizsgálás körében kiemelendő az Rtv. 31. § (1) bekezdése, amely szerint, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr az Rtv. 29/B. § (1) bekezdésében meghatározott dolog elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. Azaz a ruházat átvizsgálását a törvény kifejezetten a személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmazásához köti. Abból következően, hogy a fentebb írtak alapján személyi szabadság korlátozására nem kerülhetett volna sor a felperes fogyatékos állapota miatt így a Rtv. 31. § (1) bekezdése értelmében a ruházat átvizsgálása sem történhetett volna meg, így az alperes ezen intézkedés alkalmazása során jogszerűtlenül járt el és a felperes emberi méltóságát megsértette.
- [41] A bilincs használatát az Rtv. 48. §-a szabályozza taxatív felsorolással. A bíróság kiemeli: ha az alperes a Szabstv. 10. § *a*) pontját betartva nem rendeli el a felperes szabálysértési őrizetét úgy, átkísérésre, és az átkísérés miatt bilincs használatára sem került volna sor a felperessel szemben, hiszen alperesi érvelés alapján [ellenkérelem 7-8. oldal] az átkísérés miatt kellett mérlegelést nem engedő módon bilincset alkalmazni. A bíróság hangsúlyozza: a Szabstv. 10. § *a*) pontjától függetlenül az Rtv. 48. §-a alapján nem lehetett jogszerű a bilincs használata, annak egyik indoka sem állt fenn, azaz jogszerűtlenül került sor bilincs használatára, ebből következően pedig ezen alperesi magatartás miatt is megállapítható a felperes emberi méltóságának megsértése az alperesi magatartással okozott összefüggésben.
- [42] A bíróság nyomatékmal kiemeli, az, hogy valakit jogszerűtlenül előállítanak, ruházatát átvizsgálják, vele szembeni jogszerűtlenül bilincset és vezetősíjat használnak, az utcán így vezetik át, megadják a lehetőséget arra, hogy ezt bárki láthassa, ez általános élettapasztalat alapján a megalázottság és a kiszolgáltatottság érzetét keltheti az érintett személyben, azaz megaláz bántásmódként értékelendő [Alaptörvény III. cikk (1) bekezdés], így ez is megalapozza az emberi méltóság [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés] megsértésének megállapítását.
- [43] A bíróság így tényként rögzítette, hogy a fenti magatartások egyértelműen alkalmasak voltak a felperes emberi méltóságának a megsértésére.
- [44] A bíróság mindezek alapján a Ptk. 2:43. § (1) bekezdés *b*) pontja és a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alperes magatartásával közvetlen okozati összefüggésben a felperes emberi méltóságát megsértette, valamint személyi szabadsága sérült, így a bíróság a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján a felperes, ezen két személyiségi jog megsértésének megállapítására irányuló petitumainak helyt adott.

- [45] A bíróság ezt követően a bocsánatkérésre, mint megfelelő elégtételadás irányuló keresetet vizsgálta [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés c) pont].
- [46] Tekintettel arra, hogy a bíróság megállapította mindkét személyiségi jogsértés körében a jogsértés tényének a megtörténtét, ebből okszerűen következik, hogy a felperest ért joghátrány orvoslására szolgáló eszköz lehet a magánlevélben történő bocsánatkérés, így e körben a bíróság alaposnak minősítette a keresetet és a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.
- [47] A bíróság ezt követően a sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetet vizsgálta.
- [48] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján a bíróság a sérelemdíj összecszerúsége körében értékeli különösen a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását.
- [49] A bíróság hangsúlyozottan veszi figyelembe, hogy az Alaptörvény 28. cikke alapján kötelező és elsődleges értelmezési szempont a jogalkotó célkitűzése, így a Ptk. javaslatának indokolása.
A Polgári Törvénykönyvről szóló T/7971 számú törvényjavaslat 390. oldala szerint a sérelemdíj megállapításához a bíróságnak nem kell a sértett oldalán bekövetkezett hátrányt kutatnia, illetve a sértettnek azt bizonyítania. Ezzel áll összhangban, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján, hogy a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. Azaz a sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetknél a bizonyítás nem a felperest, hanem az alperest terheli, a Ptk. ugyanis kimentési (exculpatios) bizonyítási rendszer vezetett be, így a felepresnek egyetlen egy dolgot kell bizonyítani, azt, hogy megtörtént a személyiségi jogának megsértése, ezen túlmenően a sérelemdíj összecszerúségét nem kell a felperesnek bizonyítani, hanem az alperesnek kell kimentenie magát, hogy miért tartja eltúlzottnak vagy alaptalannak a felperes által megjelölt összegű sérelemdíjat. Az alperes azonban a bíróság az anyagi pervezetése körben tett felhívására akként nyilatkozott, hogy a bírói gyakorlatot kéri figyelembe venni [6. sorszám alatti jegyzőkönyv 2. oldal 3. bekezdés], azonban bizonyítási indítványt nem tett, sőt a 7. sorszám alatti jegyzőkönyvben az intézkedő rendőrök meghallgatása vonatkozott tanúbizonyítási indítványát visszavonta [1. oldal], azaz nem élt a kimentési bizonyítás lehetőségével.
- [50] Mindezekre figyelemmel a bíróság a keresetben megjelölt sérelemdíj összegében marasztalta az alperest figyelemmel arra, hogy az ellenbizonyítás lehetőségével nem kívánt élni. A bíróság a sértettre és környezetre gyakorolt hatás körében [Ptk. 2:52. § (3) bekezdés] rámutat: két személyiségi jog megsértése miatt, figyelemmel azon felperesi előadásra, hogy megalázó, kiszolgáltatott helyzetet jelentett számára a bilincs használata, továbbá munkahelyet kellett váltania, valamint barátnőjével is a kapcsolata az alperesi magatartása által elindított eseménysor miatt romlott meg, nem tekinthető eltúlzottnak 1.500.000.- forintos összegű sérelemdíj, különösen a mai ár-és érték viszonyok mellett. A bíróság utal továbbá arra, hogy azért is a mai ár-és érték viszonyokat értékelte, mert a felperes nem érvényesített kamatkövetelést.
- [51] A bíróság tekintettel volt továbbá a sérelemdíj összecszerúsége körében, hogy felperesnek az alperes nem biztosította az alapvető emberi méltóságból fakadó bánásmódot, azaz, hogy az egészségügyi állapotából fakadó kényszerű helyzetben is el tudja magát látni, megfelelően,

emberhez méltóan tudjon tisztálkodni, mosakodni, emberhez méltó módon tudjon a 68 óra szabálysértési őrizete alatt is élni.

- [52] A felperes kérte, hogy a bíróság a 3/2015. (II. 20.) számú ORFK utasítás 117. pont második mondatának az alaptörvény-ellenességének megállapítása érdekében forduljon az Alkotmánybírósághoz. Az alperes a kérelmet kérte elutasítani, mert az Rtv. megengedi számukra az ORFK utasítás meghozatalát a felperes által vitatott tartalommal. A bíróság elutasította a felperes Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet, mert a jelen perben nem volt relevanciája ezen ORFK utasításnak. Éppen ellenkezőleg a bíróságnak abban a jogkérdésben kellett határoznia, hogy a felperes fogyatékos személynek minősül-e, és erre figyelemmel érvényesül-e a Szabstv. 10. § *a)* pontja. Azaz a per eldöntését nem befolyásolta az Alkotmánybíróság esetleges határozata és a felperes által citált ORFK utasítás esetleges alaptörvény-ellenessége, ezért a bíróság ezen indítványát a felperesnek elutasította.
- [53] Az alperes 100%-ban pervesztes lett így a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes perköltségét megtéríteni. A felperes 75.000.- forintban jelölte meg perköltség igényét, így a bíróság 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján 75.000.- forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperest.
- [54] Az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján személyes illetékmentesség kedvezménye illeti meg, így a pervesztesség ellenére a le nem rótt 90.000.- forint illeték a Pp. 102. § (6) bekezdés szerint az állam terhén marad.
- [55] Az ítélet elleni fellebbezés jog a Pp. 365. § (2) bekezdés *a)* pontján alapul.

2022. október 11.

bíró